

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

1. De geproefde wijnen:

- Nahe, Riesling-Spätlese 2006, Traisen Rotenfels
- Rheingau, Riesling-Kabinett 2006, Kiedrich Gräfenberg
- Rheinhessen, Riesling 2002, Nackenheim Rothenberg
- Pfalz, Riesling-Auslese-R 1997, Kallstadt Saumagen
- Franken, Riesling-Grosses Gewächs 2005, Würzburg Stein

- 'Instinker' van de dag: Elzas, Riesling Schlossberg Grand Cru 2004

2. Noot van de wijnmeester:

Duitse wijnen zijn momenteel gewoon supergoed. Of dat nu wel of niet komt door een piek in de klimaatcurves laat ik in het midden maar het is een waarheid als een koe dat nu een droegen riesling drinken een voorrecht is t.o.v. de harde en knokige wijnen van alweer vele jaren geleden. Je hoeft je zelfs niet te bekommeren over de oogstjaren als je weet dat elk jaar sinds 1988 goed tot zeer goed was ... Natuurlijke is het ene jaar ietsjes beter dan het andere en is wijn van een jaar iets eerder drinkrijp dan van een ander - warm weer staat gelijk met grotere rijpheid.

Onze proefavond staat volledig in het teken van de riesling. We proeven verschillende jaargangen en kwaliteitsniveaus gaande van kabinett over spätlese en auslese naar grosses gewächs. Alle producenten die we vandaag proeven, richten zich op kwaliteit en dragen de 'riesling' hoog in het vaandel. De wijnen komen van de mooiste riesling terroirs uit de verschillende wijnstreken van Duitsland, nl. Nahe, Rheingau, Rheinhessen, Pfalz en Franken. De instinker van de dag is een Riesling Grand Cru uit Frankrijk, uit de Elzas. Deze wijn is anders dan de Duitse riesling en zou moeten kunnen herkend worden.

Dus met de klimaatverandering en de rijpere wijnen wordt de nadruk volop gelegd op de riesling en staat Duitsland weer in het brandpunt. De riesling wijnen worden trendy en gaan zelfs binnen afzienbare tijd de chardonnay verdringen. Riesling wijnen - kabinett, spätlese en auslese - gaan er na een lange ontwikkeling enorm op vooruit en kunnen 15 jaar of langer ouderen en beter worden. Het is ook daardoor dat alle wijnen 3 uur voor de proeverij gedecanteerd zijn geworden.

Ik verwacht zelf heel veel van deze top riesling's. Deze proeverij zou de riesling in eer moeten herstellen, de eer die deze druif terecht verdient (maar vroeger al te vaak onrecht is aangedaan door overproductie en slechte wijnmakerij - dat is nu gelukkig verleden tijd).

veel proefplezier,

Freddy

PS. Voor een beschrijving van de riesling druif verwijs ik jullie naar het boekje 'Tijd om te genieten' waarvan we voor iedereen een exemplaar hebben voorzien. Dit boekje is een mooi naslagwerkje over de Duitse wijnen, de terroirs, de druiven, enz.

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

3. Bespreking van de geproefde wijnen:

■ Nahe, Riesling-Spätlese 2006, Traisen Rotenfels

De Nahe, het wijng gebied genoemd naar de gelijknamige rivier, met een oppervlakte van ca. 4.500 ha ligt weggemoffeld tussen een aantal meer bekende wijng gebieden. Nochtans worden hier wijnen gemaakt die gerust kunnen wedijveren met de beste exemplaren uit Mosel-Saar-Ruwer, Rheingau of Pfalz. De bodemstructuur is zeer gevarieerd, vooral in de zij dalen van de rivier. Het vulkanisch karakter van de bodem en de rots massa's (porfier en melafier) geven deze wijnen een niet te evenaren mineralische intensiteit. Riesling is hier het meest aangeplant (25%) gevolgd door Müller-Thurgau (21%) en Silvaner (10%).

De geselecteerde wijnbouwer is het bekende en geroemde wijnhuis, Dr. Crusius. De voorbije jaren is de roem van dit wijnhuis alsmaar sneller gestegen waarbij het vooral de kwaliteit van de wijnen is die de liefhebbers aansprak en de journalisten tot schrijven aanzette.

De basis van deze kwaliteit is in de eerste plaats het bezit van 14,5 ha wijnercelen in excellente wijngaarden (premier cru) en de rechtlijnigheid in de stijl. Crusiuswijnen zijn bekend voor hun subtiële harmonie en transparantie waarin we zowel de vrucht als het terroir terugvinden. Het accent ligt vooral op de riesling die 60% van de aanplant uitmaakt.

Wij proeven vanavond een Riesling-Spätlese uit Traisen Rotenfels. De wijnen van Rotenfels zijn te vergelijken met deze van de Bastei, maar minder extreem in hun nuances. Crusius bezit hier 5 ha wat hem toelaat om verschillende selecties te maken voor zowel droge als milde wijnen. De wijnen worden in de kelder op inox gevinifieerd waarna sommige wijnen daarna op klassieke Duitse eik verder worden uitgebouwd.

2006 was een alles behalve rustige oogst in de Nahe. De neerslag van september dwong de producenten vroeg te starten. Het einde van de oogst was er op 20 oktober. Hoge mostgewichten, met voor Riesling vaak zelfs meer dan 100° Oechsle. De eerste resultaten tonen krachtige wijnen, met evenwichtige zuren en een zuiver fruitgehalte. Wijnen die snel drinkklaar zullen zijn. Hoewel de hoeveelheid Riesling wat minder was, bleef de totale opbrengst op het niveau van het vorige jaar.

■ Rheingau, Riesling-Kabinett 2006, Kiedrich Gräfenberg

De grootsheid van het kleine wijng gebied Rheingau (3.200 ha) ligt zowel in zijn historisch belang voor de Duitse wijnbouw als in zijn kwaliteitspotentieel voor de toekomst.

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

De riesling deed er zijn intrede in de 18^e eeuw en de wijnen uit de Rheingau droegen er in zeer belangrijke mate toe bij dat in de 19^e eeuw de Duitse riesling kwalitatief de kroon spande en in de chique Parijse restaurants de Montrachets in kwaliteit en prijs achter zich liet. Uit geschriften blijkt dat in 1896 bij een Londense topwijnhandelaar een doos Marcobrunn Cabinett 1886 200 shilling kostte terwijl een doos Lafitte 1870 voor 144 shilling over de toonbank ging ...

Na de perikelen van de wereldoorlogen en de uiterst negatieve impact van de Duitse wijnwet in 1971, zijn de laatste jaren gelukkig een aantal wijnbouwers volop aan de slag om de faam van weleer te herstellen.

Het wijngoed Weil (65 ha groot) situeert zich in het dorp Kiedrich. Het werd opgericht in 1875 door Dr. Robert Weil. De beroemdste wijngaard in de regio, de 11,5 ha grote Kiedrich Gräfenberg is voor 95% in het bezit van Weil. Op deze wijnberg met een hangneiging van 50% ontstaan enkele van Duitslands meest legendarische wijnen. De phyllietbodem met löss-leemfragmenten, de afscherming van de wijnberg tegen koude valwinden en de lichte bries vanuit de rijen in de vallei zijn ideale uitgangspunten voor het maken van zowel droge als fruitige wijnen.

In de zeer moderne kelder vergisten de druiven vrijwel uitsluitend in inox-tanks. Na de gisting blijven ze op de fijngist gedurende enkele weken om zoveel mogelijk aroma's en smaken af te geven. De opbrengst per ha wordt uitermate klein gehouden om een zo hoog mogelijke kwaliteit te bereiken. Een mooi voorbeeld van het kwaliteitstreven: bij de pluk wordt maar liefst 17 maal door de wijnberg gegaan om de verschillende kwaliteiten selectief te oogsten. De wijnen van de Gräfenberg hebben enkele jaren flesrijping nodig om tot volledige ontplooiing te komen.

2006 was in het algemeen een goede jaargang in de Rheingau. De gemiddelde mostgewichten van Riesling en Spätburgunder lagen boven de 90° Oechsle. Meer dan de helft van de oogst valt in het Predikaatsbereik, waar ook Auslese en Beerenauslese werd geoogst. Het aandeel fruitzuren ligt in een gemiddeld bereik en zullen harmonische en frisse wijnen geven. De Spätburgunderdruiven hebben de wisselvallige weersomstandigheden beter doorstaan dan de Riesling. De selectieve oogst werd onder druk uitgevoerd en eindigde na 4 weken op 20 oktober.

- **Rheinhessen, Riesling 2002, Nackenheim Rothenberg**

Rheinhessen is het grootste Duitse wijngebied met ca 26.000 ha wijngaarden. Ongeveer 9% van de aanplant op de vruchtbare leem- en lössgronden is riesling. De Rheinhessen is ook het wijngebied van de dramatische tegenstellingen. Massaproductie viert hier hoogtij.

Gelukkig zijn er een 50-tal kwaliteitsbewuste wijnproducenten (op een totaal van 3.000 ...) die op een relatief kleine oppervlakte zeer grote rieslingwijnen

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

produceren die tot de top van Duitsland behoren. De echte top wordt slechts gevormd door een tiental bedrijven maar deze kunnen zich dan ook meten met de beste domeinen uit andere wijngebieden. Het laatste decennium werden er veel inspanningen gedaan om het slechte imago van de streek op te krikken maar de kloof tussen de topproducten en de massaproducten blijft nog steeds zeer groot ...

De wijn van deze avond komt van de Nackenheimer Rothenberg. Op de met rode klei doortrokken leisteen groeit uitsluitend riesling. De zeer steil oplopende wijngaard met zijn zuid-zuidoost ligging, direct aan de Rijn gelegen, geniet een bijzonder microklimaat waardoor de bloei gemiddeld 10 dagen eerder aanvangt dan in de rest van Duitsland.

De oogst gebeurt laat in oktober, bij een optimale rijpingsgraad van de druiven en zeer selectief. Het resultaat zijn wijnen met een enorme concentratie en expressieve vruchtenaroma's van o.a. perzik en pompelmoes. De wijnen worden bovendien gekenmerkt door een grandioze aciditeit die hen aangenaam fris presenteert en een lange levensduur garandeert.

Het wijngoed Gunderloch wordt geleid door Frau Hasselbach-Usinger, een achterkleinkind van de stichter – de bankier Carl Gunderloch – en haar man, wijnbouwingenieur Fritz Hasselbach die tot het begin van de jaren 80 docent was aan het wijnbouwinstituut te Oppenheim. De 20ha van de premier cru Nackenheim Rothenberg zijn voor het grootste deel in handen van het wijngoed.

In de kelder overheerst edelstaal waarin de wijnen temperatuurgestuurd zeer langzaam en zeer lang gisten. Het overgrote deel van de wijnen wordt uitgevoerd waarbij de US en Canada de belangrijkste afnemers zijn.

Alhoewel maar weinig wijnen de beste wijnen van 2001 zullen overtreffen, heeft 2002 alles in zich om toch een zeer goed oogstjaar te zijn voor zowel de klassieke Kabinett als Spätlese wat de droge riesling betreft.

■ Pfalz, Riesling-Auslese-R 1997, Kallstadt Saumagen

De Pfalz is met zijn 23.500 ha niet alleen het tweede grootste wijngebied in Duitsland, het steekt in kwaliteit, zeker wat de droge wijnen betreft, de andere wijngebieden de loef af. Er is een geweldige verscheidenheid in bodemstructuur van de simpele zandsteen, löss, tot kalksteen en kleiachtige leisteen. Het klimaat is zeer gematigd met geweldig warme zomers. Dit heeft een grote variëteit aan aangeplande druivensoorten tot gevolg waarbij de riesling met 21% de kroon spant.

De wijn van deze avond komt van Kallstadter Saumagen, premier cru, waar op een aangevulde kalksteenbodem met een stenige bovenlaag naast riesling ook chardonnay, pinot gris en pinot noir in optimale omstandigheden groeien.

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

De sponsachtige structuur van de bodem zorgt voor een ideale waterdrainage, ook in zeer droge zomers.

Het wijngoed Koehler-Ruprecht, geleid door de wijningenieur en levensgenieter Bernd Philippi, bezit ongeveer 3 ha in deze topwijngaard. In de kelders van het wijngoed, dat in totaal 10 ha groot is, is er nergens inox te bespeuren. Philippi maakt zijn legendarische droge rieslings op een oertraditionele wijze op klassieke Duitse eiken vaten. De manuele zeer selectieve oogst duurt tot midden december voor de riesling. De wijnen worden meestal gebotteld in september, voor de nieuwe oogst moet beginnen, en komen op de markt als Philippi ze drinkrijp vindt (voor sommige topwijnen pas na 5 tot 8 jaren).

Het oogstjaar 1997 bracht ons zeer schone, rijpe druiven die garant staan voor uitstekende droge rieslings in kabinett, spätlese en auslese in klassieke stijl. Ik verwacht een krachtige concentratie en opmerkelijke harmonie, een lange afdronk en een eerlijk evenwicht tussen charme en kracht zoals het een grand cru betaamt. De quotering in La Revue du Vin de France in november 2001 door Michel Bettane liegt er niet om: 4 welverdiende sterren.

■ Franken, Riesling-Grosses Gewächs 2005, Würzburg Stein

Franken onderscheidt zich van de andere wijngebieden door zijn continentaal klimaat met zeer hete zomers en zeer koude winters. Het wijngebied is een 6.000 ha groot. Gelet op het klimaat is het niet verwonderlijk dat de meeste wijngaarden een zuidligging hebben. De riesling vertegenwoordigt slechts 6% van de totale aangebouwde oppervlakte.

De Frankenwijnen worden sinds de 17^e eeuw gevuld in de typische 'Bocksbeutel', een platte, ronde, groene fles. De oudste Duitse wijn die ooit gedronken werd was een Frankenwijn, nl. in 1961 werd een Würzburger Stein uit 1540, die nog zeer te genieten bleek en ondertussen de kleur- en smaakexpressies had gekregen van zeer oude madeira, gedronken.

De 85 ha grote Würzburg Stein geniet van een uitzonderlijk microklimaat door zijn directe ligging aan de Main, van de koude winden afgeschermd door de omliggende heuvels. De bodem bestaat uit de typische, zeer poreuze fossiele mosselkalk, restant van de oerzee, die zorgt voor een ideale waterdrainage.

Het wijngoed, Juliusstichting, bezit 28 ha percelen in deze wijngaard en verbouwt er elegante rieslings met subtiële vruchtsensaties van citrus en tropische vruchten, gedragen door een vibrerende aciditeit.

De Juliusstichting omvat een ziekenhuis met 380 bedden, een ouderlingentehuis met 200 bedden, een opleidingsinstituut voor verpleging en bejaardenhulp, een apotheek, een begeleidingscentrum voor epileptici, een academie voor palliatieve opleiding, een congrescentrum en natuurlijk het beroemde 169 ha grote wijnhuis Juliusstichting dat instaat voor een belangrijk

Top Rieslingwijnen uit Duitsland

Proefavond 17/4/2008

deel van de opbrengsten om de sociale, pedagogische en culturele werken te financieren.

Met zijn 169 ha verspreid in de beste wijngaarden is Juliusspital het grootste domein in Franken en het derde grootste in Duistland. Het is één van de weinige grote bedrijven die zich aan de top hebben weten te handhaven. Geen enkel ander domein heeft percelen in zoveel topwijngaarden. Daarom ook is het percentage aangeplante riesling (18%) veel hoger dan het gemiddelde van 6%.

In de kelder is een evenwicht tussen traditie en nieuwe technieken te vinden. De wijnen vergisten hier in inox en rijpen daarna nog enkele maanden in één van de 230 imposante, met houtsnijwerk versierde klassieke houten vaten, waarvan sommige exemplaren meer dan 100 jaar oud zijn.

In het oogstjaar 2005 was de zomer warm maar hield regen de droogte op afstand. De zeer fraaie herfst leidde tot hoge niveaus van rijpheid vergezeld van een uitstekende zuurgraad en extract. De opbrengst was ongeveer een derde kleiner dan gebruikelijk. Een schitterend jaar dat sommigen vergelijken met 1971, het jaar van de eeuw ...

- Instinker: Elzas, Riesling Schlossberg Grand Cru 2004

De instinker van dienst is een Elzasser Riesling Grand Cru Schlossberg van 2004. De Grand Cru Schlossberg strekt zich uit van Kientzheim tot Kaysersberg op een helling die volledig naar het zuiden is gericht. Het was derhalve de eerste plaatsgebonden Grand Cru in de Elzas.

De ondergrond van granietrotsen en zandgrond draagt in belangrijke bij tot de reputatie. De wijnen zijn droog en delicaat fruitig en hebben een elegant bouquet met aroma's van mineralen en fruit.

2004 was een moeilijk jaar in de Elzas, maar wijnmakers die vroeg plukten en hun opbrengst beperkten, hebben toch klassieke riesling geproduceerd.